

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugo), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Avergeana”, „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Bucumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Picaz), „Cassa de păstr.” (Mercurea), „Cassa de păstr.” (reuniune), (Sălăște), „Câmpiana”, „Cârțișoreana”, „Ciacorana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, „Coroana”, „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundăreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Fortuna”, „Frăția”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geojeana”, „Gloria”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de credit”, (Veștem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Inst. de credit”, (Gavosdia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-inf), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Cornăreva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Negoiul”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Panciovana”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Poporul”, (Sălăște), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de împr. și păstrare”, (Ilova-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercădiana”, „Silvania”, „Șoimușana”, „Șomeșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Tărnăveana”, „Țibleşana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sânămărtin), „Vulturul”, (Tășnad), „Zărăndeană”, „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Cooperativele școlare.

Ziarele de dincolo aduc știrea, că ministerul instrucțiunii publice a aprobat statutele privitoare la înființarea unei societăți cooperative pe lângă școala primară Nr. 8 de băieți din București.

Scopul societății este ajutorarea elevilor săraci și cumpărarea în comun a cărților și rechizitelor școlare.

Membrii societății se compun din părinții școlărilor, din învățătorii și elevii școlii.

Administrația societății o vor face învățătorii școlii împreună cu 2 elevi din cei mai meriți din clasa IV.

Capitalul societății se va forma din depunerile elevilor și învățătorilor, și din eventuale dăruiri benevole.

Când capitalul societății va permite, se vor face și excursiuni mai mari.

Societatea stă sub controlul revizorului școlar.

Correspondentul ziarului „Tribuna” scrie în legătură cu înființarea acestei societăți cooperative școlare, următoarele:

Iată un mijloc practic de a deprinde pe popor cu tovarășii. Ori câte articole de gazetă s'ar scrie ori câtă teorie s'ar face nu va putea nimica să contribuie la înmulțirea însoțirilor economice, ca această școală, pe care copiii o fac încă de mici. Exemplul ar putea fi imitat cu succes în școlile noastre populare.*

Bucuria noastră prilejită de înființarea cooperativei școlare „Principele Ferdinand” — este îndoit de mare.

Ne bucurăm mai întâi, că în sfârșit ajungem și noi Românii să pornim de unde este firesc să fie începută lucrarea pentru încetățenirea cooperativei.

Școala primară e cel dintâi și cel mai potrivit, loc unde pot fi sămănate ideile cooperative.

În rândul al doilea ne bucurăm, văzând înfăptuirea unei idei, căreia i-s'a dat expresie mai întâi în Revista noastră în anul 1909.

Iată, ce a scris atunci în coloanele revistei noastre dl prof. Aurel Bratu, publicându-și dizertația „Tovărășii de școlari”, în care analiză amănunțit ideea însoțirilor de școlari și însemnătatea acestora în viața cooperativă a satelor:

„Terenul spre acest scop (adecă pentru înființarea de tovarășii) trebuie pregătit pe încetul, treptat și începând din școală — de unde pornesc toate lucrurile bune — prin tovarășii de școlari de toate gradele.

Tovărășii de școlari își vor fixa drept țintă procurarea în comun a cărților și rechizitelor de școală, ajutorarea școlărilor săraci, aranjarea de excursiuni; acestea vor funcționa sub conducerea unui învățător resp. a unui profesor și prin conlucrarea școlărilor. În acest chip copiii se vor deda de mici a cunoaște în mod practic și din propria experiență foloasele reale ale întovărășirii, și își vor câștiga cu ușurință cunoștințele necesare, privitoare la organizarea, conducerea și administrarea de însoțiri, de cari nu se vor mai lăsa, cât vor trăi. Asemenea prilejuri vor fi în stare a deșteptă de cu bună vreme îndemnurile spre întovărășire, conștiința și voința necesară la înfăptuirea ideilor cooperative și le va arăta micilor tovarășii, că cinstea și omenia, munca stăruitoare și solidaritatea, sunt unicele condiții și cele mai sigure garanții de

înaintare pe orice teren. Tot din școală trebuie să pornească și organizarea de societăți pentru combaterea și stărpirea obiceiurilor, de a consuma atâta amar de beuturi spirituoase, obiceiuri cari formează mari piedeci în calea progresului economic și sunt izvorul atâtor fapte detestabile și imorale."

Ceea-ce s'a făcut la școala primară din București s'ar putea face și ar trebui făcut și în școlile noastre primare, dar și pân' atunci chestiunea ar putea forma cel puțin obiect de discuțiune în conferențele noastre învățătorești.

Raportul camerei de comerț și industrie din Brașov pe anul 1909.*)

Din raportul acesta prezentat ministrului de comerț și apărut de curând și în limba română, prezentăm următoarele date:

Situația generală. Conform raportului, anul expirat a fost din punct de vedere economic un an nefavorabil. Recolta a fost una din cele mai slabe, ceea ce au resimțit și ceilalți rami de activitate economică.

Cantitatea de cereale recoltată în 1909 pe teritoriul camerei a fost de 2,387,987,985 măji metrice, față de 2,653 000 măji metrice în 1908. A rezultat deci un minus de 265,015 măji metrice. România, asemenea a avut o recoltă slabă, de unde a și urmat în general o stagnare a industriei și comerțului. În calea dezvoltării acestora, de altcum, s'au ivit și unele momente politice: pericolul războiului cu Sârbia, în urma anexiunii Bosniei și Herțegovinei și criza internă, care a dus țara la ex-lex.

Tot din motivul acesta n'a putut fi pusă în vigoare nici convenția comercială cu România încheiată încă în primăvara anului 1909.

Intreprinderi nouă comerciale și industriale s'au anunțat în anul 1909 la catastrul industrial purtat la Cameră în total 1291 (față de 1105 în anul 1908); s'au desființat 632 (față de 700 în anul 1908). Intreprinderi industriale noue, mai mari, cu un capital de investițiune de K 50,000, 85,000, 130,000, 200,000, 400,000 și 3,600,000 s'au înființat 6 pe teritoriul camerei. Cea mai mare, cu capital de peste K 3¹/₂ mil. este întreprinderea de ferestruu a societății ungaro-italiene pentru exploatarea pădurilor universității săsești.

Darea plătită, socotită pentru întreg districtul a fost: dare directă K 5.292,896 (față de K 5.423,215 în anul 1908).

Darea de consum și accizele pentru beuturi au atins cifra de K 9.289,661 (față de K 8.976 222 în anul 1908).

Relativ la *mișcarea emigrațiunii* spune raportul, că au emigrat în anul 1909 din tot districtul nostru la un loc 5,365 (față de 3,149 în anul 1908), dintre cari la America 3,124, în România 1,821, în Germania 251; s'au reintors 854 (față de 2,147 în anul 1908), dintre cari din America 539, din România 257, din Germania 54. Prin urmare și de astădată numărul emigranților a crescut, iar numărul reimpatriaților a scăzut.

*) De circumscripția acestei camere se țin comitatele Brașov, Făgăraș, Sibiu și Târnava-mare.

Recolta anului 1909 a fost:

Grâu 707,405 măji metr. (în 1908: 750,984 măji metr.).
Teren cultivat 33,698 jug. catastr.

Săcară și mestecătură 165,066 măji metr. (în 1908: 193,054 măji metrice). Teren cultivat 2 649 jug. catastrale).

Orz 205,971 măji metr. (în 1908: 249,646 măji metr.).
Teren cultivat 3,872 jug. catastrale.

Ovăș 452,675 măji metr. (în 1908: 378,607 măji metr.).
Teren cultivat 12,350 jug. catastrale.

Porumb 856,868 măji metr. (în 1908: 1.069,526 măji metrice). Teren cultivat 36,043 jug. catastrale.

S'a mai produs: Mazăre 6,807 măji metr.; Fasole 50,785 măji metr.; Trifoiu și luțernă 868,514 măji metr.; Fân și otavă 4.977,620 măji metr. etc.

Vinul. Recolta de struguri a fost în 1909 atât cantitativ, cât și calitativ foarte neegală. Producțiunea a fost inferioară celei din 1908.

Exportul în urma concurenței interne, din Ungaria și a celei din străinătate aproape a încetat cu totul.

Prețul mustului a variat între 24—48 fl. pro litru.

Comerțul de vite. Circulația la cele 123 târguri de țară de vite ținute pe teritoriul camerei în 1909 a fost:

vite cunute	338,039,	din cari	vândute	99.240
cai	54 205,	" "	" "	11 612
oi	64,070,	" "	" "	34 410
porci	7,340,	" "	" "	4 196

Exportul de vite de îngrășat și de tăiat în Austria s'a redus față de anul trecut. Din contră comerțul cu porci în străinătate a crescut.

Produce animalice Asociațiunea de lăptărie din Brașov, care numără la 1200 membrii, a avut un an pronunțat rău, din cauza lipsei de nutreț de vite. Cantitatea de lapte furnizat de membrii la asociație a fost de 2,337,309 litri, din care s'a întrebuințat pentru fabricarea de unt și smântână 994,117 litri și s'a produs 8815 litri smântână și 38,823 Kg. unt; mai puțin decât în 1908 cu 13,095 litri la smântână și cu 28,034 Kg. la unt.

Comerțul de ouă a fost influențat desavantajos de urcarea speselor de transport.

Comerțul de piei și blândrii a avut un an bun, mărfurile fiind căutate și vândute cu preț bun.

Raportul atrage din nou atenția asupra culturai raționale a iepurilor de casă, a căreia folos e de mult recunoscut în Franța, Belgia, Germania și chiar Austria.

Comerțul de lemne și anume de lemn moale a avut un an normal. Exploatatorii ridică însă plângeri în contra tarifelor nefavorabile ale căilor ferate, cari fac imposibilă gravitatea la depărtări mai mari; lipsa de vagoane potrivite pentru transportul lemnului precum și magazinagiul scump încă a influențat nefavorabil acest comerț. Șicanele, la cari sunt expuși lucrătorii specialiști străini din partea poliției de graniță, pentru mici greșeli de formă, sunt special amintite în raport.

Comerțul cu lemn tare luptă cu mari greutăți. Cauza: tarifele de fracht prea urcate și lipsa de material brut, fiindcă nu se pun păduri în vânzare.

Diferite ramuri de comerț și industrie. Comerțul cu mărfuri de ferărie a fost puțin satisfăcător din cauza prețurilor scăzute; tot astfel comerțul de sticlărie, la care s'a observat o supraproducțiune. Un an nefavorabil a avut și comerțul cu pielării arătându-se un excedent de piei brute, mai ales la începutul

anului, care a exerciat o presiune și asupra comer-
ciului cu mărfuri gata.

Reuniunile de consum, cari s'au înmulțit în 1909
cu 7 reuniuni nouă, continuă a preocupa pe comer-
cianții și a le însuflă îngrijorare, căci au în ele concu-
renți în multe privințe privilegiați.

Raportul camerei consideră de o problemă ar-
dentă a dietei celei nouă de a lămuri situația acestor
însoțiri în cadrul unei nouă legi asupra însoțirilor.
Asemenea crede că este o chestiune ce nu mai
poate suferi amânare reforma legii comerciale și con-
cursuale.

Întreprinderi comerciale nouă s'au anunțat în
anul 1909 în total 458, față de 425 în 1908; au în-
cetăat 201, față de 171 în 1908.

Numărul firmelor comerciale nouă împrotocolate
este de 54, împărțite după branșe cum urmează: bă-
cănărie 13, mărfuri de modă, pânzărie, mărunte și con-
fecțiuni 11, comerț de lemne 10, comerț de pro-
ducte 3, ferărie 2, speçerie 2, pielărie 2, comerț cu
ape minerale 2, comerț cu articoli tehnici 2, di-
verse 7.

Concursuri s'au deschis 8, a încetăat unul.

Industria. În anul 1909 s'au anunțat la autori-
tățile industriale din circumscripția camerei în total
813 întreprinderi nouă (industrie mică și fabrici, față
de 680 în 1908); au încetăat 441, față de 529.

Greve mai însemnate în 1909 n'au fost.

Subvențiuni de stat, adecă mașini și unelte din
mijloacele statului au primit în anul expirat 36 de
industriași: din branșa textilă 13, pielărie 8, indu-
strie de fier și metal 4, confecționarea de haine 4
industria de lemn 3 și câte 1 din industria chemică,
legătorie de cărți, gravor și industria de casă.

Corporații industriale există pe teritoriul camerei
două: în Brașov cu 1045 membrii; calfe au fost 1521
și ucenici 1194; Corporația din Mediaș numără 300
membrii.

O a treia corporație industrială este pe cale a
se înființa în Sibiu, unde sunt toate condițiile pentru
o astfel de organizare.

Instrucțiunea specială. Pe teritoriul camerei există
următoarele școale speciale industriale și ateliere de
instrucțiune:

Școala specială de industrie de lemn din Brașov.
Numărul elevilor în grupa specială pentru măsurărie 46,
în grupa specială pentru sculptură 29.

Școală specială de pantofărie subvenționată de
stat din Sibiu. Elevi ordinari 31. Cursul special de
iarnă l-au cercetăat 14 măestri pantofari, respective
cismari din localitate, pe cel special de vară 23
străini.

Școala specială de țesut subvenționată de stat din
Cisnădie. În cursul special industrial ordinar de 3 ani
au fost primiți 17 elevi; 14 au făcut examen.

Atelierul pentru ucenicii de mă-ărie din Mediaș
(în legătură cu școala de ucenici de acolo). Numărul
elevilor 32.

Mai există 14 școale de ucenici industriali, dintre
cari patru de stat. Aceste școale au fost cercetate în
total de 3616 elevi (față de 3351 în anul 1907/8).

Școale speciale pentru ucenicii comerciali există 3,
dintre care una de stat și două gremiale. Ele au fost
cercetate în total de 285 elevi (față de 257 în anul
1907/8).

Cursuri generale industriale s'au ținut în Sibiu
patru: 1. pentru aritmetica și geometria industrială, 2.
pentru probleme de afaceri industriale, 3. pentru con-

tabilitatea industrială, și 4. pentru desemnul de con-
strucțiune și geometrie. Numărul elevilor 76.

Pe lângă acestea s'au mai ținut tot acolo trei
cursuri speciale pentru perfecționarea în industrie și
anume pentru măsurari (pentru măestrii, 16 ascultători,
pentru calfe 23 ascultători); pentru croitoria de băr-
bați (15 ascultători) și pentru croitoria de dame (16
femei și fete, 4 bărbați).

Cursul comercial pentru femei ținut în legătură
cu școala civilă de fete a statului din Brașov a fost
frecventat de 34 elevi. Cursul comercial pentru femei,
care există în Sibiu la școala comercială gremială,
l-au frecventat 42 elevi.

Școala comercială superioară de stat din Brașov
a fost frecventată de 120 de elevi, puteri didactice au
funcționat la institut 14 (dintre care 7 profesori de
religiune).

Școala comercială superioară greco-orientală ro-
mână din Brașov a avut 94 elevi, 12 puteri didactice
și susținerea ei a costat 28,000 coroane.

Pentru perfecționarea specială prin cercetarea de
școli speciale, Camera a conferit în anul expirat câte
un stipendiu de 600 coroane la doi meseriași tineri
și unui student la o academie comercială deasemenea
un stipendiu de 600 coroane.

Mai departe la propunerea Camerei s'au conferit
două stipendii ministeriale în suma de 600 și 900
coroane la doi meseriași tineri; totasemenea au obținut
doi sodali de postovărie câte un stipendiu ministerial
de 1000 coroane pentru continuarea studiilor la școala
specială pentru industria textilă din Brunn și pentru
anul școlar 1909/10.

Industria de fier și metal. *Industria de mașini.*
Lăcătușeria și tinichigieria a fost în anul expirat bine
ocupate, indeosebi cu lucrări de instalațiuni. Fabricile
de mașini au avut, încât privește exportul în România,
un an slab; au fost însă deajuns ocupate cu furni-
zări interne.

Industria de peatră și lut. Industria de cement
a avut un an normal, deși prețurile în urma concu-
renței unor fabrici nouă din țară au scăzut. Se con-
stată, că, în urma nouă convenții comerciale, în viitor
se vor putea importa mari cantități de ciment din
România.

Fabricile de cărămizi în urma multelor construc-
țiuni au fost intensiv ocupate.

Fabrica de mărfuri de tut din Cristian a avut un
an normal, pe când *fabricația de sticlă* a avut a luptă
cu mari greutate.

Ambele aceste branșe ridică plângeri în contra
tarifelor de transport prea urcate.

Industria lemnului. Fabrica de parchete din Brașov
se desvoaltă încet; puținăria, în urma recoltei slabe
de vin n'a fost deajuns ocupată; măsurii au avut a
luptă cu multe neajunsuri cu lucrătorii scumpi și pre-
tensivi; din motivul acesta mulți măestrii își procură
motori și mașini. Strungarii au fost mult ocupați,
având mărfurile produse de ei (pipele de butoaie, mo-
soarele de lemn etc.) bune piețe de desfacere în sta-
tele balcanice și în Bosnia.

Fabricile de mobile încovoiate din Codlea au
redus în anul 1909 producțiunea.

Industria pieilor a avut un an destul de favorabil.
Fabricanții de piei și argăsitorii însă se plâng asupra
tractării neglijente a pieilor brute, prin cari acestea
se depreciază foarte mult. Pagubele provenite din
aceasta tractare nerațională e evaluată la mai multe
milioane și se propun mijloace de îndreptare.

Industria textilă. Fabricile de postav de pe teritorul camerei au fost în cursul anului 1909 destul de ocupate. În Braşov s'a înfiinţat o fabrică nouă de postav ca societate pe acţii; asemenea s'a transformat în societate pe acţii o fabrică, proprietate particulară din Râşnov, mărindu-şi în acelaş timp atelierele.

Industria de îmbrăcăminte. Croitorii continuă a se plânge asupra concurenţei intensive, ce li-se face din partea magazinelor de haine gata. Cojocăria, din cauza iernei domoale a avut un an nefavorabil. Asemenea pălărieria, din cauza exportului neînsemnat în România. Pantofăria şi cismăria a avut a luptă în anul 1909 cu destule neajunsuri, din cauza preţului urcat al pieilor brute şi a lipsei puterii de cumpărare a populaţiunii. Furnizările efectuate pentru honvezimea r. u. şi armata comună a fost de 4195 părechi de ghetă, faţă de 3718 în 1908. (Va urma).

Fondările noue şi schimbările de capital în cuartatul III. 1910.

În cuartatul III al anului curent s'au înfiinţat în capitală în total 3 institute de bani noue, cu capital soc. de K 2.100.000, iar în provincie 44 cu capital soc. de K 7.264.500. În cuartalele I şi II s'au înfiinţat în Budapesta 8 institute noue, cu capital soc. de K 3.680.000 şi 78 în provincie, cu capital de 12.783.300.

Întreprinderi industriale şi alte societăţi pe acţii s'au întemeiat în Budapesta 23, în provincie 45, cu un capital de K 14.190.000 resp. K 31.620.000. În cuartalele I şi II s'au întemeiat 55 întreprinderi noue în capitală cu capital de K 43.152.000 şi 62 în provincie cu capital de K 22.580.000.

Capitalul l-au urcat în Budapesta 8 institute cu K 37.630.000 şi 35 în provincie cu K 11.620.000. În cuart. I şi II au urcat capitalul 14 întreprinderi în Budapesta şi 125 în provincie cu K 62.319.800 resp. K 36.409.200.

Dintre întreprinderile industriale şi de altă categorie au urcat capitalul 9 în capitală, în sumă de K 6.065.000 şi două în provincie cu capital de K 310.000. În prima jumătate a anului s'au făcut în capitală urcări de capital la 13 întreprinderi cu K 5.102.000 şi în provincie la 14 cu K 17.270.000.

În primele trei cuartale ale anului curent (Ianuarie-Septembrie) s'au plasat deci în întreprinderi industriale noue în total K 141.369.500, iar prin urcări de capital s'au pus în circulaţie K 176.726.900. Detragând din sumele de sus K 5.297.000, suma reducerilor de capital, suma curată a capitalurilor noue puse în circulaţie se urcă la K 312.799.400.

Între fondările noue de institute financiare în cuart. III sunt şi următoarele institute româneşti:

„Banatul“	în Lugos	cu cap. K 100,000
„Surduceana“	„ Surducul-mare „	„ „ 20,000
„Varadiana“	„ Varadia „	„ „ 55,000
şi „Zorile,“	„ Meregýó „	„ „ 11,500

Urcări de capital s'au făcut în cuartatul III la următoarele institute de bani româneşti:

„Codreana“	în Băseşti	dela K 100.000	la K 200.000
„Olteana“	„ „ „	80.000	„ „ 160.000

Cronică economică.

— Sediul viitoarei societăţi române de asigurare. — Discuţie prematură — „Pericolul Ardealului“. —

Chestiunea societăţii române de asigurare în înfiinţare prescupă de o vreme încoace despotrivă atât pe străini, cât şi opinia noastră publică. Pe cei dintâiu, precum am arătat într'un număr al nostru din August a. c. îi doare capul de viitorul viitoarei noastre societăţi de asigurare, căreia îi profetesc că nu va avea teren „lucrative“. Pentru ai noştri lucru principal în legătură cu fondarea proiectată pare a fi *sediul*. Do-vadă „Libertatea“ numărul penultim, în care la loc de frunte se face direct propunerea ca sediul noii societăţi a căreia prospect nici nu s'a lansat încă, să fie: *Blajul*.

Chestiunea, nu negăm, este de importanţă; ea însă nu se poate lămurii şi hotărî pe calea publicităţii, unde a fost adusă de altcum înainte de vreme.

Factorul singur competent a se pronunţa asupra acestei chestiuni şi a o decide definitiv este *adunarea generală de constituire*. La aceasta sperăm, că vor fi de faţă toţi cei buni ai noştri, toţi aceia cari, cu tot dreptul se pot geră ca reprezentanţii adevăratei noastre opinii publice şi aceştia, fără îndoială vor şti să dea chestiunii soluţia cea mai bună şi întru toate conformă intereselor noastre obşteşti.

Într'un mod lipsit cu totul de seriozitate a adus în discuţie publică în zilele trecute un corespondent sibian al „Tribunei“ chestiunea directoratului primului nostru institut de bani.

Sunt anumite chestiuni, cum este şi aceasta, cari în urma importanţei lor deosebite, n'ar trebui tractate atât de uşuratic în publicitate şi aceasta cu atât mai puţin atunci, — când nu sunt încă de actualitate şi nici nu se ţin de publicitate, ci sunt chestii interne a instituţiilor respective.

Tradează şi lipsă de tact a vorbi publice de sucesorul cuiva într'un post, când postul din chestiune încă nu este vacant, iar cel ce-l ocupă stă încă viguros la locul său.

Să luăm în privinţa aceasta exemplu dela străini, cari chestiunile lor mari le discută totdeauna la timpul şi locul lor şi mai ales cu seriozitatea cuvenită!

Ardealul este în primejdie. Ne-o spune un „patriot“ îngrijat de cifrele publicate de un alt patriot asupra proprietăţii româneşti din Ardeal, acuirată fi-reşte cu ajutorul băncilor.

Conform acestor în Ardeal s'ar afla în mâni româneşti moşii preste 100 jug. în: Bistreţa-Năsăud 2.539 jug., Ciuc 848 jug., Făgăraş 50.687 jug., Hunedoara 5.228 jug., Cluj 15.447 jug., Murăş-Turda 7.543 jug., 2.064 jug., Solnoc-Dobăca 49.000 jug., Turda-Arieş 36.000 jug., şi Târnavă-mică 1.848 jug.

Moşii de peste 1000 jug. ale comunelor curat româneşti fac în: Bistriţa-Năsăud 251.000 jug. Făgăraş 140.000 jug., Hunedoara 280.000 jug., Cluj 40.000 jug., Sibiu 50.000 jug., Solnoc-Dobăca 7.000 jug., şi Turda-Arieş 50.000 jug.

Total horenda cifră de 1.047.190 jug., la care adăugând şi moşii mai mici rezultă 1.700.000 jug.!

Eată ce au putut face băncile române, cari pe lângă aceasta au dat întrun singur an un milion coroane pentru scopuri culturale! O bancă maghiară din Ardeal din cele mai de frunte — zice mai departe

patriotul nostru — a dat în același timp pentru scopuri culturale K 34.—!

În fața acestor cifre, îngrijatul patriot ajunge la concluzia, la care zice că au ajuns deja foarte mulți maghiari ardeleni, *că cu Românii numai împăcarea se mai poate căuta, căci a-i mai stăpâni este imposibil.*

„Maghiarii ardeleni invidiază pe Român și voiește să facă pace cu el, *ca să poată trăi lângă el, căci în contra lui nu poate trăi*“.

Semnele vremii!

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Validitatea pretensiunii de despăgubire față de fostul membru din direcțiune prin direcțiune. Paragraful 159 al legii com. enunță lămurit, că direcțiunea sau singuraticii membrii ai direcțiunii sunt responsabili față de societate pentru pagubele cauzate acesteia; iar §. 197 enunță că în procesele, ce sunt a se intenta direcțiunii pe baza unei hotărâri a adunării generale, societatea au să o reprezinte plenipotențiatii aleși de adunarea generală.

Într'un caz concret s'a ivit întrebarea: îndreptătită este direcțiunea, fără hotărârea adunării generale, să intenteze însaș proces de despăgubire față de un fost membru al direcțiunii, care afirmative a dispus licuidarea unui cambiu de K 4000 pe propria sa responsabilitate?

Curia reg. prin deciziunea sa Nr. 437/1910 a enunțat, că conform dispozițiilor §. 197 al legii com., fără autorizare specială dela adunarea generală, direcțiunea nu poate porni proces de despăgubire față de un fost membru al direcțiunii — eșit în interval — dacă membrii încă activi ai acelei direcțiuni asemenea au parte la actul, pentru care cred a putea ridica pretențiuni de despăgubire față de fostul lor coleg.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 20 Octomvrie 1910.

Deja la sfârșitul săptămânei trecute situația pieții financiare inspiră temeri de o nouă urcare a discountului în London. La începutul acestei săptămâni însă pareă că aceste temeri erau neîntemeiate, dar știrile cele mai nouă fac urcarea și anume cu un procent întreg — dela 4 la 5% — foarte verosimilă*. Decizive pentru hotărârea de azi a directorului Băncii engleze vor fi la locul întâi împrejurarea, dacă succede firmelor americane să-și procure aur din London sau de pe continent, apoi dacă cursul devizelor se schimbă nefavorabil.

În Berlin situația Băncii de emisiune s'a ameliorat în săptămâna a doua peste așteptare, arătând o creștere de 38.3 milioane M. la tezaur și o reducere a circulațiunii de bilete de 152.5 milioane M. Totuș piața germană este încordată în urma detragerilor de capitaluri franceze pentru a fi plasate în împrumutul orașului Paris și a nesiguranței ce domnește în London. Discountul particular notează deocamdată 4 $\frac{1}{4}$ %.

* Știrile cele mai nouă spun că Banca engleză a urcat etalonul la 5%.

Banca Austro-Ungară a închisat destul de bine săptămâna a doua din Octomvrie. Totuș portofelul ei este cu 371.6 milioane K mai mare, aurul cu 46 milioane K mai puțin decât în anul trecut și biletele sub dare au scăzut în săptămâna aceasta cu 32.5 milioane la 146.8 milioane K. Cererile de numărare încep deja a se sporii pentru pregătirile de ultimo. Discountul particular notează în Viena 3 $\frac{15}{16}$ %.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„*Albina*“, institut de credit și de economii în Sibiu. precum aflăm, a hotărât la insistența fruntașilor din Șeica-mare, a reorganiza vechea sa agentură din aceea comună, ce există deja de 30 de ani și mai bine.

Reorganizarea agenturii s'a impus în interesul obștesc al comunei Șeica-mare și a comunelor, cari gravitează spre ea, dupăce cele două institute de bani române din localitate: „*Aju'orul*“ și „*Ricoșana*“ nu satisfac în condițiuni multămitoare trebuințele de credit ale populațiunii.

„*Luncana*“, institut de credit și de economii, soc pe acții în Marghita și-a ținut adunarea generală extraordinară la 16 crt. sub prezidiul domnului *Vasile Tămaș*, prezidentul direcțiunii.

S'au modificat §§. 32, 36, 45, 48 și 50 din statute, urcându-se numărul membrilor din direcțiune dela 7 la 8 și al membrilor comitetului de supraveghiere dela 3 la 5.

Ales a fost în direcțiune dl *Gavriil Lazar*, paroh în Săn-Lazur; iar în comitetul de supraveghiere d-nii: *Dr. Aurel Lazar*, adv., Oradea-mare; *Dr. Nic. Șerban*, adv. și dep. dietal, Făgăraș; *Victor Popp*, preot, Chet și *George Navrex*, preot, Voivozi.

„*Sătmăreana*“, institut de credit și economii, soc pe acții în Seini a deschis o filială în Arduț (*Erdőd*), comună puternică cu peste 3200 locuitori.

Dirigent al noiei filiate va fi dl *Dr. Aug. Mircea*, avocat în localitate.

CRONICA.

Desmintire. Ziarul săsese „*Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt*“ din Sibiu publică în numărul său dela 21 crt. următoarea telegramă primită dela „Biroul de corespondență“:

„*Timișoara* 21 Octomvrie. În urma unei arătări s'a prezentat la institutul de bani „*Dunăreana*“ din Timiș-Cubin un jude investigator al tribunalului din Biserica-albă, care a constatat, că fostul prezident *Lucian Secoșan* și cei doi contabili *Dumitru Olariu* și *George Bălaș* au defraudat K 52,000. Făptuitorii au fost arestați, institutul însă a retras azi arătarea. Tribunalul continuă cercetarea pentru falsificări de documente. „*Dunăreana*“ este o fondare a băncii românești „*Albina*“, care, precum se svonește, va restitui suma defraudată“.

Nu suntem în poziție a controla în grabă dacă și în ce măsură corăspunde adevărului știrea răspândită de Biroul de corespondență despre institutul „*Dunăreana*“. Ce privește însă partea relativă la „*Albina*“ putem constata pe baza informațiilor primite dela loc

competent, că „Dunăreana” nu este fondare a „Albinei” și prin urmare știrea, că ea ar restitui suma de K 52,000 defraudată, este inexactă.

Insoțirile de consum și valorizare în Ungaria. La finele anului 1909 au existat în Ungaria 910 însoțiri de consum și valorizare în legătură cu centrala „Hangya”, față de 842 în 1908, sporul este de 68. Numărul filialelor a crescut în cursul unui an cu 116. Numărul membrilor acestor însoțiri este 148,271, iar creșterea de aproape 12,000. Numărul părților fundamentale a crescut cu aproape K 150,000 și a fost la finele anului 1909 de 3.579.206, aproape în întregime vărsată. Valoarea mărfurilor înmagazinate la însoțiri este de K 7.049,034. Creșterea este aproape de 1/2 milion. Ce privește averea însoțirilor valoarea realităților este de K 1.686,184, pe când fondurile de rezervă se cifrează cu K 2.155,956. Profitul net al însoțirilor a fost de K 429,956. Creșterea de mai bine de K 50.000.

Dările plătite în 1909 de cele 910 însoțiri s'au cifrat cu K 296.505, arătându-se față de 1908 o creștere de K 30,000. Valoarea mărfurilor vândute de însoțirile de consum a fost de K 34.701,898, creșterea față de anul precedent K 2,700,000.

Pagubele materiale cauzate de potopul din Caraș-Severin. Conform raportului oficial al vice-comitetului comitatului Caraș-Severin către congregațiunea ordinară dela 15 crt. pagubele cauzate de potopul din 13 și 14 Iunie și ruperile de nori din 2 și 3 Septembrie a. c. au fost evaluate cum urmează: Case total dărâmate K 396,307, case în parte ruinate K 365,524, total deci K 661,651.

Edificii laterale total dărâmate K 244,006, în parte ruinate K 140,786, total K 384,792.

Pagubele cauzate în animale de casă și pasări în total K 90,017.

Teritoriul pământului, devenit pentru totdeauna sau pe mai mulți ani de nefolosit face în sumă rotunzită 3564 jugăre, iar paguba cauzată prin aceasta face K 1.967,839.

Paguba în recolta anului curent în arături, poame, grădini și livezi face cu totul K 2.447,663, din care sumă:

1.	527 jug. sămănături	K 219,593
2.	954 „ poame . . .	391,470
3.	305 „ arătură. . .	1.032,496
4.	1268 „ livadă . . .	460,163
5.	Moșiile (pruniști) cu
totul nimicite fac . . .	383,431

Suma totală a pagubelor suferite în unelte economice, proprietatea singuraticilor locuitor, în victualii și produse economice duse de apă sau stricate cu totul, face K 266,071.

Paguba întreagă, face deci K 5.887,643.

Restabilirea șoselelor comitatense stricate reclamă suma de K 611,040, a drumurilor comunale K 499,000 și a drumurilor de țarină K 204.630.

Suma totală a contribuțiilor încasate pentru ajutorarea victimelor catastrofelor se cifrează cu K 704,108. Colectarea continuă și se va încheia în Noemvrie a. c.

Oficiile vamale din România pretind de aici înainte pentru orice fel de pachete expedate în România — afară de cele două declarațiuni vamale de până acum — încă și o consemnare despre toate mărfurile cuprinse în pachet (factura originală).

Agenturi poștale nouă. În Aranyospolyán com. Turda-Arieș s'a redeschis cu 1 Octombrie n. 1910 agentura poștală pentru comunele Aranyospolyán și Keresztes, după ce în mod provizor se sistase activitatea ei. Asemenea în Néposz com. Bistrița-Năsăud. În Nagyölyves com. Murăș-Turda s'a înființat o agentură poștală nouă pentru această comună.

Poșta ungară. Direcțiunea poștelor și telegrafului din Ungaria își publică anuarul său de statistică pro 1909, care arată progresele realizate în acest an și peste tot nivelul înalt, la care au ajuns aceste instituțiuni publice la noi în Ungaria. Prezentăm aici câteva din aceste cifre interesante: Întreg personalul aplicat la poștă, telegraf etc. eră cu finea anului 1909 de 34.196. Oficii poștale erau 5,896, telegrafice 4.435 și stațiuni telefonice 51.013. Cutii de poștă pentru scrisori erau 13,727. Liniile telegrafice aveau o lungime de 25,031 km., cele telefonice de 28,254. S'au expedit cu poșta în 1909 pachete etc. în total 879.010,127 b. în valoare declarată de 11,995.175 332 K și având o greutate de 156.169,711 kgr. Scrisori s'au expedit 625.507,116 bucăți iar expediții de ziare au fost 180.541.822. Pachete 33.715,790; expediții de bani 2.527,595 în valoare de 9,876.364,861 K. Mandate poștale au fost 27.861,071 în valoare de 1.600.375,897. Rambursele poștale în număr de 8.472,857 au avut o valoare de 184.639,993. Telegramme sau dat 11.738,774, iar vorbiri telefonice au fost 135.555.652. Articole de poștă s'au vândut în valoare de K 56.139,922. Intrări (venite) la poștă au fost K 78.810,399, iar eșite (spese) K 64.157,487, deci un plus de intrate de K 14.652,912. Avere nemîșcătoare a oficiilor de poștă telegraf și telefon K 94.867,129. Pensiunea K 2.464,259.

Conferențiarul agronomic al „Asociațiunii”. Comitetul Central a adresat următoarea circulară despărțămintelor „Asociațiunii”:

Nr. 1111/1910.

Domnule Director!

Vă aducem la cunoștință, că postul de conferențiar agronomic al „Asociațiunii” noastre este ocupat dela 1 Septembrie a. c. prin dl *Aurel Cosciuc*.

Chemarea conferențiarului agronomic este a veni în ajutorul poporului nostru în cele economice, prin ținerea de prelegeri și demonstrațiuni practice, prin aranjarea de cursuri din toate ramurile economiei și anume: din cultura pământului, a plantelor agricole, a fânătelor și pășunilor, prăsierea tuturor animalelor de casă (vite, cai, oi, porci), cultura viilor, pomilor și a legumelor. Domnia Sa va stă în ajutorul economilor la procurarea de semințe, de unelte și mașini agricole, de animalele de prăsilă și altele și va da îndrumări la toate întrebările ce i-se vor pune, ținând seamă totdeauna de lipsurile țăranilor noștri. D-nul conferențiar se va îngriji, ca în despărțămintele în cari va ține prelegeri să se aranjeze și diferite expoziții și anume: de vite, produse agricole și altele.

Cum ideea întovărășirilor se lățește mereu, conferențiarul va stăru și va stă în ajutorul poporului nostru și la înființarea de tot felul de tovărășii agricole, cum sunt tovărășiile de producțiune și valorizare, la înființarea de bănci populare, lăptării și alte tovărășii cu caracter economic.

Pentru a putea satisface dorințelor economilor noștri și pentru a putea realiza intențiunile noastre, rugăm onor. despărțăminte ale „Asociațiunii” a se

adresă Comitetului Central pentru trimiterea conferențiarului în mijlocul celor interesați.

Trimiterea conferențiarului se va face în ordinea în care au intrat cererile, ținându-se seamă, însă, — în cât va fi posibil — și de dorințele speciale ale despărțămintelor.

Cheltuielile de drum ale conferențiarului le vor acoperi despărțămintele din mijloacele ce le au la dispoziție.

Din ședința Comitetului Central, ținută la 6 Octombrie st. n. a. c.

Ioșif St. Șuluțu m. p.,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

Atragem și din parte-ne atențiunea cetitorilor noștri asupra prelegerilor ce le va ține conferențiarul agronomul al „Asociațiunii“, cari sunt chemate să deie un nou imbold înaintării economice a țărânilor noastre.

BIBLIOGRAFIE.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor-curente, ediția a II-a de **I. C. Panțu**, prof. la școala sup. de com., o carte de specialitate în extensiune de I—IX+160 pagini, octav mare. *Prețul este 3 coroane. Se recomandă funcționarilor de bancă, membrilor din direcțiune, cenzorilor, preoților și învățătorilor noștri și tuturor cari au de a face cu băncile și cu cassele de păstrare. Se poate procura prin orice librărie sau direct dela librăria Ciurcu sau Mureșanu din Brașov, sau dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.*

Cheia pentru calcularea intereselor, cu instrucțiune pentru folosirea ei. Sibiu 1910. Editura „Revistei Economice“. *Prețul 50 fil.*

„Cheia“ de sus este o tabelă de cifre, cu ajutorul căreia prin o simplă înmulțire (X) se pot afla cu cea mai mare ușurință și siguranță interesele după orice sumă pe anumite zile. Se poate folosi la calcularea intereselor la cambii, depuneri etc.

Indeosebi este chemată a face bune servicii „Cheia“, bărbăților de încredere ai băncilor și însoțitorilor noastre, ușurându-le în măsură însemnată lucrul, ce îl au cu calcularea intereselor de întârziere la prulungiri de cambii și tot felul de împrumuturi de altă natură; dar o vor putea folosi cu succes și advocații; preoții la socotelile bisericesti, notarii și colectorii de dare comunale; capitaliștii privați, cari cu ajutorul ei pot controla cu ușurință exactitatea dobânzilor, ce li-se socotesc după depuneri, efecte (hârtii de valoare) escontări de cupoane etc.

Cu un cuvânt „Cheia“ este o tabelă de adevărat folos practic pentru toți, cari au daraveri de bani și editarea unei astfel de „Cheia“ a fost o trebuință demult și adeseori reclamată la noi.

Cheia pentru calcularea intereselor tipărită pe carton tare și durabil costă 50 fil. și se poate comanda la *Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu-Nagyseben.*

La comanda de una sau două exemplare prețul se trimete mai bine în mărci poștale.

DIN REGISTRUL FIRMELOR.

Simion Remus Balomiri, comerciant, Vulcan, trib. Deva. Inregistrat: firma.

„**Dunăreana**“, institut de economii și credit, soc. pe acții, Temes-Kubin. Inregistrat: încetarea calității

de membru în direcțiune și a dreptului de firmare a lui **Lucian Secoșian**.

„**Sedșana**“, cassă de credit și economii, Ludoșulmare. Inregistrat: membru nou în direcțiune **Nicolae Dobrotă** și ștergerea calității de membri în direcțiune și a dreptului de firmare a lui **Ioan Orăștean**, decedat și **Ioan Albon repășit**. Asemenea s'a înregistrat urcarea capitalului social dela **K 30.000 la K 60.000**.

„**Minerva**“, însoțire de consum și valorizare în Cincul-mare. Inregistrat: înființarea cu următorii membri în direcțiune: **D. Stănuț**, **Vasile Mărginean**, **Valeriu Popp**, **Dr. Valeriu Comșia**, **Dumitru Antonie**, **Andrei Pologea** și **Ioan Boalcăș**. Însoțirea nou înființată are ca scop, ca să provadă pe membrii săi cu tot felul de unelte economice bune și cu prețuri reduse și să mijlocească vinderea produselor economiei cu prețuri corespunzătoare.

„**Berzovia**“, institut de economii și credit, soc. pe acții în Jidovia. Inregistrat: încetarea calității de membri în direcțiune a lui **George Sest** și **Nicolae Chincea** și alegerea de membrii noi a lui **Nicolae Sest** și **Ioan Chincea** și investirea acestora cu dreptul de firmare.

„**Sătmăreana**“, institut de credit și economii în Seini. Inregistrat: filiala sa din Erdöd.

„**Feketetóti fogyasztási és értékesítő szövetkezet**“ în Feketetót. Inregistrat: înființarea cu acelaș program ca și însoțirea din Cincul-mare. Păcat, că inițiatorii ei n'au avut pe cineva să le aducă aminte, că sunt Români, că pot să-și boteze prin urmare însoțirea și românește și ca foaie oficioasă pentru publicațiuni etc. își pot alege și o foaie românească.

Sumar.

Cooperativele școlare. — Raportul camerei de comerț și industrie din Brașov pe anul 1909. — Fondările noue și schimbările de capital în eartatul III. 1910. — Jurisdicțiune: *Deciziuni curile:* Validitatea pretențiunii de despăgubire față de fostul membru din direcțiune prin direcțiune. — *Revista financiară:* Situațiunea. — *Societăți comerciale și financiare:* „Albina“, „Luncana“, „Sătmăreana“. — *Cronică:* Desmințire, însoțirile de consum și valorizare în Ungaria, Pagubele materiale cauzate de potopul din Caraș-Severin, Oficiile vamale din România, Agenturi poștale noue, Poșta ungară, Conferențiarul agronomie al „Asociațiunii“. — *Bibliografie:* Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor-curente, Cheia pentru calcularea intereselor. — *Din registrul firmelor.*

CONCURS CU PREMIU.

Cu scop de a fi cât mai folositori obștei noastre de pretulindenea, care se indeletnicește tot mai mult cu cultura pomilor, publicăm prin aceasta concurs pentru *cei mai buni carte de pomărit*, în care să se dea îndrumările de lipsă în toate trebile pomăritului.

Cartea să se scrie în stil popular spre a putea fi înțeleasă de ori-care econom doritor a cultivă pomi.

Lucrarea cea mai bună va fi premiată cu 100 cor. și se va tipări pe spezele Reuniunii.

Manuscriptele să se înainteze subscrisului comitet până la 1 Ianuarie 1911 n.

Sibiu, 13 Octombrie n. 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Pant. Lucața,
prezid.

Vic. Tordășianu,
secretar.

